

Teema:
Kokkolan yliopistokeskus
– Koulutusväyliä ja tutkimustietoa
s. 6-8

Kahvilla

Rehtori Marja-Liisa Tenhunen,
Keski-Pohjanmaan ammatti-
korkeakoulu: yhteinen kampus
on imagokysymys
s.10-11

Oppia ikä kaikki:
Miltä näyttää tämän päivän opiskelija?
s. 12-16

Niko on
tietoverkkokurssilla

Leila on elävä
todiste elinikäisestä
oppimisesta

Jarmo päivittää
ammatillista
osaamistaan

Onnittelut!

Tutkintoja
suorittaneet 2003
s. 2

PARHAAT ONNITTELUT!

Suoritetut tutkinnot vuonna 2003

Chydenius-instituutista valmistui vuonna 2003 yhteensä 46 kasvatustieteiden maisteria ja 3 filosofian maisteria.

Kasvatustieteen maisterit

Aavikko Miko
Ahonen Pekka
Alander Heta
Alanen Sanna
Alanko Terhi
Ekdahl Pirkko
Haapala Anne-Mari
Haapaniemi Tiina
Haaparanta Elina
Hassinen Lasse
Helminen Paula
Hinttala Aini
Härkönen Päivi
Juuti Sari
Kaarlenkaski Nina
Kaisto Jussi
Kaitfors Maria

Kantanen Sanna
Kaukovalta Mervi
Ketola Jorma
Kiiskilä Laura
Koponen Soili
Korhonen Marianne
Kujanpää Maarit
Kurikka Miia
Lampinen Pekka
Luoma Sanna
Markkula Marja
Mäenpää Åsa
Niskanen-Ellis Seija
Paalavuo Mirkka
Palmu Maria
Pitkänen Kirsi
Rantala Päivi
Reinilä Tiina
Saarinen Arja
Saha Johanna
Sipilä Anne
Sjöblom Tiina
Somero Maija
Syrjälä Marjo
Taira Sinikka

Timlin Kirsi
Tuominiemi Auli
Tölli Minna
Vahala Pauliina

Filosofian maisterit

Hannu Leppälä
Harri Ihalainen
Merja Tikkakoski

Piste "ikuiselle" opiskelulle

Chydenius-instituutin Maisterihautomo on Suomen ainoa graduttomien ohjauksikkö, joka tarjoaa auttavan kätensä kaikkien yliopistojemme opiskelijoille - melkeinpä oppiaineesta riippumatta. Maisterihautomon ohjauksella jo 250 pitkän linjan opiskelijaa on saanut tutkintonsa. Kuluneena vuonna maisterin tutkintojen määrä oli 47.

CHYDENIUS-INSTITUUTTI – KOKKOLAN YLIOPISTOKESKUS

Chydenius-instituutti aloitti toimintansa Kokkolassa tutkimuslaitoksena vuonna 1978. Vuonna 1987 perustettiin Jyväskylän yliopiston Keski-Pohjanmaan täydennyskoulutusyksikkö. Nämä yhdistettiin 1991 Jyväskylän yliopiston Chydenius-instituutiksi. Vuoden 2004 alusta alkaen uusi nimi on Chydenius-instituutti - Kokkolan yliopistokeskus.

Chydenius-instituutin toimialat ovat

- tutkintoon johtava koulutus
- avoin yliopisto
- täydennyskoulutus
- tutkimus ja konsultointi

Chydenius-instituutissa opiskelee vuosittain n. 5000 henkilöä:

• täydennyskoulutus	2600
• avoin yliopisto	1800
• tutkintoon johtava koulutus	700
• luokanopettajakoulutus	110
• tietoteollisuuden koulutus	70
• jatko-opiskelijat	20
• maisterihautomo	500

Chydenius-instituutin palveluksessa työskentelee n. 80 henkilöä ja vuosibudjetti on n. 5 milj. euroa.

Postiosoite:
PL 567
67701 Kokkola

Käyntiosoite:
Pitkäsillankatu 1-3
67100 Kokkola

Puhelin: 06-8294111
Telefax: 06-8294202

Kaustisen toimipiste:
Haitekki-talo
Vissavedentie 1, 69600 Kaustinen

Pietarsaaren toimipiste
Koulukatu 23, 68600 Pietarsaari

www.chydenius.fi

**PÄÄKIRJOITUS
-LEDAREN**

Mikko Viitasalo
s. 4-5

"Yliopistokeskusten toimintaan ja rahoitukseen osallistuvat niin alue, yliopistot kuin valtiokin. Kaikkien sitoutuminen on tuloksellisen toiminnan ehto."

**UC-TEEMA: KOKKOLAN
YLIOPISTOKESKUS
s. 6-8**

Yliopistokeskus avaa koulutusväyliä ja tuo tutkimustietoa.

KOLUMNI

Johtaja Markku Mattila,
Opetusministeriö
s. 9

**KAHVILLA KELLOTORNISSA
PÅ KAFFE I KLOCKTORNET
s. 10-11**

Vieraana
rehtori Marja-Liisa Tenhunen

**UC-TEEMA: OPPIA IKÄ KAIKKI?
Miltä näyttää tämän päivän
opiskelija
s. 12-15**

**ELINIKÄINEN OPPIMINEN:
Mitä se on?
Sari Paajanen, yliopistonopettaja
s. 16**

"Ihminen voi oppia uutta koko elinikänsä ja elämästä selviytyäkseen hänen on opittava koko ikänsä."

**NAHKATEHTAAN KUMMITUS
Elämää opintoputkessa ...
s. 17**

TÖISSÄ CHYDIKSESSÄ

Teija ja Olli Rosenqvist
s. 18

"Saappaan varresta voi löytää uskomaton määrä sydämen siivistystä."

**UUTISIA TUUTISTA
s. 19-21**

**AJANKOHTAISTA
Ole valmis Köyhäjoki
- HERE WE COME!
s. 22-23**

**UC-RISTIKKO
s. 23**

Edellisessä numerossa olleen sanaristikon ratkaisseiden kesken arvottiin kirjapalkinto. Onnekas voittaja on **Maarit Hyvönen** Kokkolasta. Hänelle on postitettu Esko Valtaojan Tieto-Finlandialla vuonna 2002 palkittu teos *Kotona maailmankaikkeudessa*. Onnittelut!

Kansi: Olli Rosenqvistin tyylinäyte
Kuva: T. Hirvinen

Yliopistokeskus etenee

Mikko Viitasalo
Johtaja
Chydenius-instituutti
Kokkolan yliopistokeskus

Runsas vuosi sitten syntynyt yliopistokeskushanke etenee vauhdikkaasti. Kokkolan yliopistokeskuksen kehittämisohjelma valmistui ja luovutettiin yhteistyöyliopistojen rehtoreille viime vuoden elokuussa. Marraskuussa Jyväskylän yliopiston hallitus muutti instituutin nimen muotoon *Chydenius-instituutti - Kokkolan yliopistokeskus*. Uusi nimi otettiin käyttöön tämän vuoden alusta. Kevään aikana valmistellaan myös ehdotus Kokkolan yliopistokeskuksen johtosäännöksi.

Aloittavien yliopistokeskusten profiili ja hallinto poikkeavat toisistaan. Kokkolan yliopistokeskuksen toiminnassa korostuu hyvin voimakkaasti tutkintotavoitteinen koulutus ja siihen kiinteästi kytkeytyvä tutkimus (vrt. viisi maisteriohjelmaa ja monitieteinen tohtorikoulu). Esimerkiksi Seinäjoen yliopistokeskuksen toiminnassa sitä vastoin korostuu vahvasti alueen elinkeinoelämää tukeva tutkimustoiminta, joka on rakennettu tutkimusprofessoriverkoston ympärille. Molemmille löytyy omat perustelunsa. Myös hallinnossa on erilaisia ratkaisuja. Chydenius-instituutti - Kokkolan yliopistokeskusta johdetaan ns. yhden hallinnon periaatteella. Instituutti säilyy edelleen yhden yliopiston eli Jyväskylän yliopiston erillislaitoksena. Oulun ja Vaasan yliopistot ovat tasavertaisina kumppaneina toiminnallisesti mukana. Lähivuosien suuri haaste on näiden yliopistojen toiminnan vahvistaminen yliopistokeskuksessa. Meidän hallintoratkaisumme on herättänyt mielenkiintoa muissa yliopistokeskuksissa, joissa jokainen yliopisto toimii itsenäisenä yksikkönä. Meidän lähtökohtanamme on ollut mahdollisimman kevyt organisaatio, jolloin rajalliset resurssit voidaan ohjata tehokkaasti itse toimintaan eli opetukseen ja tutkimukseen.

Yliopistokeskusten kehittämisessä on keskeistä ns. kolmikantaperiaate, joka tarkoittaa sitä, että toimintaan ja rahoitukseen osallistuvat niin alue, yliopistot kuin valtiokin. Kaikkien sitoutuminen on tuloksellisen toiminnan ehto. Yhteistyöyliopistojen, erityisesti tiedekuntien, tulee sitoutua ohjelmassa sovittujen kehittämissankkeiden toteuttamiseen ja alueen tulee suunnata resursseja maisteriohjelmien vaatimien professuurien rahoitukseen. Lähivuosina uusia professuureja tarvitaan kauppateeteeseen, kemiaan ja sosiaalityöhön.

Yliopistokeskuksilla on ollut selvä poliittinen tilaus. Niiden merkitys on todettu niin hallitusohjelmassa kuin opetuksen ja tutkimuksen kehittämisohjelmassakin. Tässä yhteydessä on syytä mainita alueen kansanedustajien **Jutta Urpilaisen** ja **Mika Lintilän** vahva panos yliopistokeskuksen kehittämisessä. Kansanedustaja Jutta Urpilaisen aloitteesta ja Mika Lintilän myötävaikutuksella ensi vuoden budjettiin on lisätty 3 miljoonan euron määräraha korvamerkittynä yliopistokeskuksille eli puoli miljoonaa euroa jokaiselle yliopistokeskukselle. Päätös on hyvin merkittävä yliopistokeskuksille. Se mahdollistaa "lentävän lähdön" niiden toiminnalle. ■

Universitetscentret avancerar

Projektet för ett universitetscenter som kom i gång för drygt ett år sedan avancerar i rask takt. Utvecklingsprogrammet för Karleby universitetscenter blev klart och överlämnades till samarbetsuniversitetens rektorer i augusti i fjol. I november ändrade Jyväskylä universitets styrelse institutets namn på finska till Chydenius-instituutti - Kokkolan yliopistokeskus. På svenska används namnet *Chydenius-institutet - Karleby universitetscenter*. Det nya namnet togs i bruk vid årsskiftet. Under våren bereds också ett förslag till stadgar för Karleby universitetscenter.

De nya universitetscentrens profil och förvaltning avviker från varandra. Verksamheten vid Karleby universitetscenter har en mycket kraftig betoning på examensinriktad utbildning och en därtill nära anknuten forskning (fem magistersprogram och en tvärvetenskaplig doktorsskola). Till exempel i verksamheten vid Seinäjoki universitetscenter betonas däremot starkt en forskningsverksamhet som stöder näringslivet i regionen, uppbyggd kring ett nätverk av forskningsprofessorer. Båda har sina motiveringar. Också i fråga om förvaltningen finns det olika lösningar. Chydenius-institutet - Karleby universitetscenter leds enligt ett koncept med en förvaltning. Institutet kvarstår fortfarande som en fristående institution vid ett universitet, dvs. vid Jyväskylä universitet. Uleåborgs och Vasa universitet är med i egenskap av jämbördiga partner då det gäller verksamheten. Den stora utmaningen under de närmaste åren är att förstärka dessa universitets verksamhet inom universitetscentret. Vår förvaltningslösning har väckt intresse i de andra universitetscentren, i vilka varje universitet fungerar som en självständig enhet. Vår utgångspunkt har varit en så lätt

organisation som möjligt, varvid de begränsade resurserna effektivt kan styras till själva verksamheten, dvs. till undervisning och forskning.

I arbetet med att utveckla universitetscentren är den s.k. trepartsprincipen central, vilket innebär att såväl regionen, universiteten som också staten deltar i verksamheten och finansieringen. En förutsättning för att verksamheten skall bli resultatrik är att alla vill ingå behövliga förbindelser. Samarbetsuniversiteten, särskilt fakulteterna, bör förbinda sig att genomföra de utvecklingsprojekt som man kommit överens om i programmet, och regionen bör inrikta resurser på finansieringen av de professurer som magistersprogrammen kräver. Under de närmaste åren kommer professurer att behövas inom handelsvetenskaper, kemi och socialt arbete.

Det har funnits en klar politisk beställning på universitetscentren. Deras betydelse har konstaterats såväl i regeringsprogrammet som i utvecklingsprogrammet för undervisning och forskning. I detta sammanhang är det skäl att nämna riksdagsledamöterna **Jutta Urpilainens** och **Mika Lintiläs** starka insatser i arbetet för universitetscentren. På Jutta Urpilainens initiativ och med Mika Lintiläs medverkan har nästa års budget utökats med ett 3 miljoner euros anslag, öronmärkt för universitetscentren, dvs. en halv miljon euro för respektive universitetscenter. Beslutet är mycket betydelsefullt för universitetscentren. Det innebär att verksamheten kommer att få en flygande start. ■

Mikko Viitasalo

Direktör

Chydenius-institutet

Karleby universitetscenter

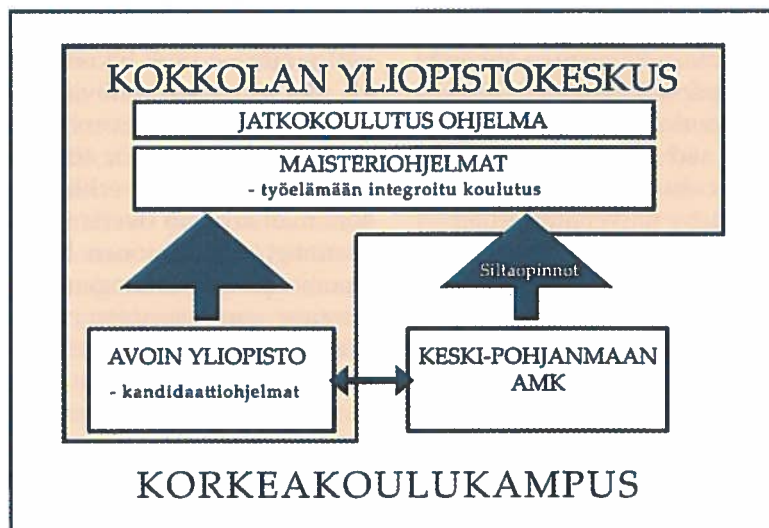

Kuva: T. Vänskä-Kautilainen

Karleby stads, regionens och Chydenius-institutets representanter besöker Jyväskylä universitetet.

Yliopistokeskus avaa koulutusväyliä ja tuo tutkimustietoa

Jyväskylän yliopiston Chydenius-instituutti on toiminut kolmen seutukunnan alueella. Näin myös yliopistokeskuksen toiminta-alue kattaa ensisijaisesti Kokkolan, Kausisen ja Pietarsaaren seutukunnat. Yliopistollinen tutkimus ja koulutus tukevat tämän alueen kehitystä varsinkin, kun yliopistokeskusohjelma on laadittu näiden alueiden kehittämisstrategioiden mukaisiksi.

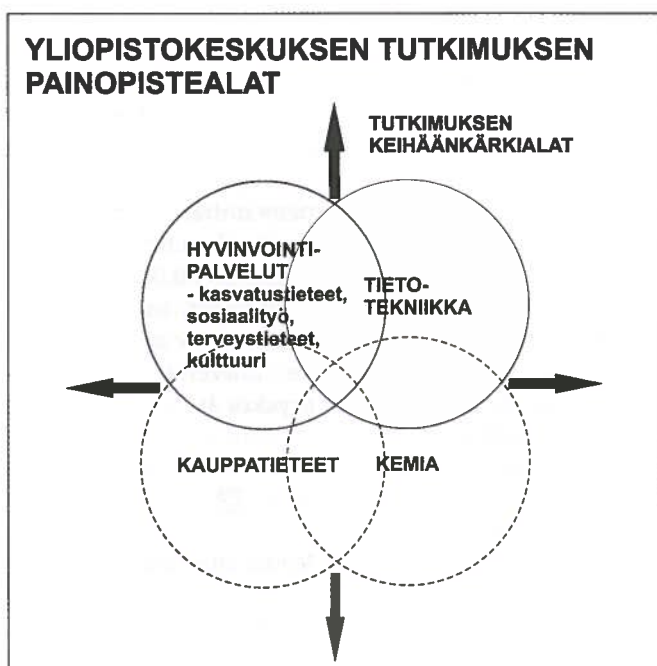

Yliopistokeskuksen koulutusväylät

Koulutusväyliä maisteriksi

Yliopistokeskuksen tavoitteena on vahvistaa alueen akateemiseen tutkintoon johtavaa aikuiskoulutusta. Tämä linjavalinta on valtakunnallisten strategioiden kannalta erittäin onnistunut, koska aikuiskoulutus on tärkeä yliopistojen haaste nuorisokäluokkien pienentyessä.

Yliopistokeskuksen maisteriohjelmat avaavat koulutusmahdollisuuksia työelämässä oleville aikuisopiskelijoille, jotka ovat jo saaneet jonkin ammatillisen koulutuksen. Kandidaatin tutkinnon suorittaneet voivat hakeutua suoraan maisteriohjelmiin. Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneille maisteriohjelmat avautuvat tiettyjen siltaopintojen jälkeen. Avoimen yliopiston väylä taas on mahdollisuus kaikille halukkaille

Yliopistokeskuksen tutkimusalat aluekehityksen näkökulmasta

UC-TEEMA: KOKKOLAN YLIOPISTOKESKUS

Kuva: T. Vänskä-Kautilainen

Alueen ja yliopiston työnjakoa toiminnan rahoituksen kannalta selviteltiin yhteisessä neuvonpidossa Jyväskylän yliopiston johdolla. Kuvassa vas. vararehtori Paula Määttä, rehtori Aino Sallinen, kaupunginjohtaja Antti Isotalus, maakuntajohtaja Altti Seikkula, kehittämispäällikkö Margareta Back, johtaja Mikko Viitasalo, erikoistutkija Toivo Takala (piilossa) ja hallintojohtaja Erkki Tuunanen.

pohjakoulutuksesta huolimatta.

Yliopistokeskukseen on suunniteltu useita tutkimus- ja koulutusaloja. Perinteisin on kasvatustieteet, jonka osalta instituutti on nimetty yliopistokoulutuksen laatuyksiköksi. Luonnontieteissä ja tekniikassa tavoitteena on vakiinnuttaa tietotekniikan koulutus ja kehittää kemian koulutusta. Yhteiskuntatieteissä tavoitteena on kehittää maaseutututkimusta ja sosiaalityön koulutusta. Kauppatieteissä vahvistetaan johtamisen ja liiketoimintaosaamisen koulutusta. Lääketieteessä lääkärikoulutusta hajautetaan alueelle ja li-

sätään mahdollisuuksia jatkokoulutukselle.

Tutkimusta ja tohtorikoulutusta

Työelämässä tarvitaan nykyään myös tohtorikoulutuksen saaneita henkilöitä erilaisiin tutkimus- ja kehittämistehtäviin. Jatkokoulutusmahdollisuuksia maisterin tutkinnon suorittaneille kehitetään monitieteisen tutkijakoulun avulla.

Monipuolisen tutkimusympäristön rakentaminen on välttämätöntä yliopistokeskukselle, koska myös

koulustotoiminta perustuu akateemiseen tutkimukseen. Tutkimusympäristön rakentamisessa tarvitaan kunkin alan huippuosaamista, professoreita, joilla on tutkimuskokemusta ja kykyä hankkia rahoitusta alansa tutkimuksen käynnistämiseksi.

Tutkijakoulu voi käynnistää toimintansa vuonna 2004 kasvatustieteissä, tietotekniikassa ja maaseutututkimuksessa, koska näillä aloilla instituutissa on jo professuurit. Tavoitteena on, että kemian, sosiaalityön ja kauppatieteen professuurit käynnistyisivät vuonna 2005. Tämä edellyttää alueen yritysten ja kuntien

UC-TEEMA: KOKKOLAN YLIOPISTOKESKUS

osallistumista professuurien rahoitukseen.

Professuuri on hyvä investointi alueen osaamiseen, koska se poikii laajan koulutus-, tutkimus ja projektitoiminnan kokonaisuuden. Esimerkiksi tietotekniikan professuurin (70.000 euroa) ympärille on kehittynyt instituuttiin laaja toimintakokonaisuuks, jonka kokonaisvolyymi on noin 1,2 miljoonaa euroa.

Eduskunnalta lisärahaa

Yliopistokeskusten toiminta alkoi virallisesti vuoden 2004 alusta, jolloin ne alkoivat saada valtiolta korvamerkittyä rahaa. Opetusministeriön esityksen mukaisesti budjettiin oli kirjattu 150.000 euron määräraha kunkin yliopistokeskuksen koordinointiin. Eduskunta antoi yliopistokeskusten käynnistämiseen vielä 3 miljoonaa euroa eli 0,5 miljoonaa euroa per yliopistokeskus. Alueemme kansanedustajilla Jutta Urpilaisella ja Mika Lintilällä oli merkittävä rooli lisärahoituspäätöksen junailussa. Kokkolan yliopistokeskuksen käynnistämiseen saadaan siis tänä vuonna 650.000 euroa lisärahoitusta valtiolta.

Yliopistojen yhteistyötä

Kokkolan yliopistokeskuksen koordinaatioyliopistona toimii Jyväskylän yliopisto. Yliopistokeskus on hallinnollisesti sen osa. Oulun ja Vaasan yliopistot ovat yliopistokeskuksen toiminnallisia kumppaneita.

Työnjaon mukaisesti Jyväskylän yliopisto vastaa kasvatustieteen, tietotekniikan ja sosiaalityön koulutuksesta. Oulun yliopiston keskeisin rooli on kehittää kemian ja lääketieteen tutkimusta ja koulutusta osana yliopistokeskusta. Vaasan yliopiston päätehtävä on vastata kauppatieteellisen tutkimuksen ja koulutuksen kehittämistä alueella.

Yhteistyötä tehdään myös muiden yliopistojen kanssa. Esimerkiksi Åbo Akademin kanssa käytiin viime syksyn aikana lupaavia keskusteluja yhteistyön laajentamisesta.

Myös paikalliset yhteistyökumppanit ovat yliopistokeskukselle tärkeitä. Lääketieteen osalta Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri ja terveyskeskukset ovat tärkeitä kumppaneita. Kauppatieteissä keskeisiä yhteistyökumppaneita ovat Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu ja alueen yritykset. Kemian alalla korostuu yritysten lisäksi kemian osaamiskeskusta koordinoiva Keski-Pohjanmaan teknologiakeskus. ■

Teksti: Juha Mustonen

Yliopistokeskuksen merkitys alueelle

Yliopistokeskusten alueellista vaikuttavuutta on tutkittu jonkin verran. Valtion tilintarkastajat tilasivat Turun kauppatieteiden tutkimuskeskukselta tutkimuksen yliopistokeskusten alueellisesta vaikuttavuudesta. Tämän selvityksen mukaan yliopistokeskuksen alueellinen vaikuttavuus voidaan jakaa kuuteen osatekijään:

- 1) Alueen vetovoima: Yliopistokeskus tulee olemaan yritysten ja virastojen sijaintipäätöksiin vaikuttava tekijä, koska se mm. tuo koulutettua työvoimaa alueelle.
- 2) Alueen imago: Yliopistokäytävä parantaa kaupunkien imagoa ja luo innovatiivisuuden imua koko maakuntaan.
- 3) Alueen kehitys: Osaavat ihmiset ja tutkimustieto lisäävät aluekehityksen edellytyksiä.
- 4) Työllisyys: Yliopistokeskus on itse merkittävä työllistäjä ja sen yritysyritys yhteistyö luo uusia työpaikkoja.
- 5) Yritysten kehittyminen: Yliopistokeskus tuottaa koulutettua työvoimaa yritysten tarpeisiin sekä tukee yritysten tutkimus- ja kehitystoimintaa.
- 6) Innovaatiot: Yliopistokeskuksen tutkimustieto ja sen hyödyntäminen luovat uusia innovaatioita.

Porin yliopistokeskuksen osalta enemmistö alueen yrittäjistä ja julkisen sektorin toimijoista katsoi, että yliopistokeskuksella on edellä kuvattuja vaikutuksia alueeseensa.

Lähde: Poijärvi-Miikkulainen, Jytta (2003) Porin yliopistokeskuksen alueellinen vaikuttavuus.

Vinkkejä verkko-opiskeluun -opas

Käytännönläheistä tietoa verkossa opiskelusta.

- Millaisia valmiuksia verkko-opiskelu edellyttää?
- Miten verkossa opiskelu käytännössä tapahtuu?
- Millaista tukea verkko-opiskelussa voi saada?

Kattava tietopaketti kaikille verkko-opinnoista kiinnostuneille.
Hinta: 8,50 €

Vinkkejä Optiman käyttöön -opas

Selkeä opas Optima-oppimisolustan käyttäjälle.

- Kuinka kirjaututaan sisään oppimisolustalle?
- Miten osallistutaan keskusteluihin?
- Kuinka oppimistehtävä tuodaan muiden opiskelijoiden luettavaksi?

Kuvitetut käyttöohjeet Optiman kaikista toiminnoista. Hinta: 10 €

Oppaat saatavilla Chydenius-instituutin kirjastosta.

Oppaat on toteutettu osittain Länsi-Suomen lääninhallituksen rahoituksella.

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
CHYDENIUS-INSTITUUTTI

Johtaja Markku Mattila, opetusministeriön yliopistoyksikkö

YLIOPISTOKESKUKSET VAKIINTUVAT

Matti Vanhasen hallituksen ohjelmassa ovat Suomen kehittymisen linjana osaamisen korostaminen, työntekoon ja yrittäjyyteen kannustaminen, sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen ja alueelliseen tasapainoon pyrkiminen. Hallitus on linjannut toimintaansa tarkemmin politiikkaohjelmissa ja strategia-asiakirjoissa. Kaikissa niissä osaamisella ja erityisesti korkeakoulutuksella on tärkeä rooli.

Yliopistokeskukset on mainittu myös hallitusohjelmassa. Tarkoitus on vahvistaa yliopistokeskusten toimintaa. Myös joulukuussa 2003 hyväksytyssä koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa vuosille 2003-2008 on asetettu tavoitteeksi lisätä korkeakoulujen vaikuttavuutta ja sen eräänä osana vahvistaa yliopistokeskusten toimintaa.

Yliopistokeskus -käsite on nopeasti vakiintunut ja saanut myönteisen brandin luonteen. Yliopistokeskuk-sella tarkoitetaan samalla paikkakun-nalla usean yliopiston toimintojen muodostamaa kokonaisuutta, jossa yliopistot tekevät yhteistyötä yhteisen sateenvarjo-organisaation alla. Tavoitteena on saavuttaa yhteistoimin-nalla synergiaetuja ja vahvistaa yliopistollisen toiminnan näkyvyyttä ja vaikuttavuutta. Synergiaetuja tavoitellaan opiskelijoiden, aluevaikutus-ten ja hallinnon kannalta.

Yliopistokeskuksessa toimintojen vastuu on emoyliopistoilla. Yhteis-toiminnan järjestämistä varten on yh-delle yliopistolle annettu toimintojen koordinoituvastuu.

Yliopistokeskusten kehittämisessä on ennen kaikkea kyse toiminnan järjestämisestä tehokkaammaksi ko-

konaisuudeksi. Yliopistokeskusten toiminnan kannalta on aivan keskeistä vuorovaikutus muun yhteiskun-nan kanssa, joka on niin koulutuksen kuin tutkimuksenkin pohjana. Tätä varten on kunkin yliopistokeskuksen toiminta-alueella tehty yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhteiset alu-eelliset strategiat. Tämän strategian sellaisia osia, joissa sekä ammattikor-keakoulu että yliopistot ovat muka-na, on voitu jo käynnistää erillisra-hoituksen turvin.

Yliopistokeskusten haasteena on vastata alueen koulutus- ja tutkimus-tarpeisiin entistä paremmin. Uuden-laisen koulutuksen toteuttamiseen antaa suunnitteilla oleva kaksipor-tainen tutkintorakenne entistä parem-mat mahdollisuudet. Yliopistokes-kuksille sopii hyvin toteuttaa perin-teisistä ohjelmista poikkeavia, alu-eellisiä painotuksia sisältäviä maiste-riohjelmia. Koulutustarpeisiin vas-taamisessa tärkeää on hyödyntää avoimen yliopiston ja täydennyskou-lutuksen mahdollisuuksia.

Yliopistollisen toiminnan laadusta vastaavat emoyliopistot, joilla on tut-kinnonanto-oikeus. Siksi on tärkeää, että emoyliopistojen menettelytavat laadun varmistuksessa ja koulutuk-sen yliopistollisten kriteerien toteut-tamisessa otetaan tarkasti huomioon. Samalla yliopistokeskuksilla on oivat mahdollisuudet uudistaa yliopistol-lista koulutusta ja toteuttaa sellaisia rakenteita ja sisältöjä, joita muualla ei ole tarjottavana.

Yliopistokeskusten käynnistämi-ssä alueelliset toimijat ovat tiedos-taneet sen tarpeen. Tämä on johtanut yliopistollisen koulutuksen rahoitus-

pohjan laajentamiseen, mikä onkin perusteltua yleisen korkeakoulupo-liittisen linjauksen ja toiminnan edunsaajien sitoutumisen näkökul-masta. Erityisesti hankerahoitukses-sa suositetaan yhteisrahoitteista toi-mintamallia. Infrastruktuurin kehit-tämisessä on hyödynnetty aluerahoi-tuksen mahdollisuuksia.

Yliopistokeskusten toimintaan kohdistuu suuria odotuksia. Vuosien 2004-2006 yliopistojen tulossopi-muksissa yliopistokeskusten toimin-ta on otettu huomioon eräänä rahoit-usperustana. Vuoden 2004 valtion tulo- ja menoarviossa on yliopisto-keskuksille osoitettu erillisrahoitusta 3 miljoonaa euroa. Yliopistokeskuk-sille on luotu mahdollisuudet kehit-tää toimintaansa alueiden tarpeiden ja yliopistojen strategioiden pohjalta.

Yliopistokeskuksilla on nyt näy-tön paikka. Niillä on ainutlaatuinen haaste vastata uudella, entistä tehokkaammalla tavalla yliopistojen yhteiskunnallisen palvelutehtävän haasteeseen. Yliopistokeskusten on syytä löytää uusia toimintamalleja, jotka poikkeavat emoyliopistojen to-tutuista malleista. Erityisen haasta-via uusia avauksia odottavat asiat ovat poikkitieteellisen koulutuksen toteuttaminen, ammattikorkeakou-lujen ja yliopistojen uusien yhteis-työmuotojen löytäminen sekä tutki-jakoulutuksen ja tutkimuksen järjes-täminen yhdessä yliopistokeskusta lähellä olevan elinkeinoelämän kanssa. ■

KAHVILLA KELLOTORNISSA

Yrittäjyys ja yhteistyö Keski-Pohjanmaan menestystekijöitä

Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun rehtori Marja-Liisa Tenhunen uskoo vahvasti maakunnan menestykseen. Hän listaa alueen tärkeimmiksi menestystekijöiksi suurteollisuuden työllistävine vaikutuksineen sekä yrittäjyyden.

- Yrittäjyys ei ole ihan vielä päässyt alueellamme siihen kukoistukseen, joka sillä pitäisi olla, mutta kylähän Keski-Pohjanmaa on valtakunnallisesti tunnetumpi yrittäjyydestään kuin esimerkiksi Itä-Suomi.

- Nuoria pitäisi kannustaa yrittäjyyteen, vaikka heti valmistumisen jälkeen. Yrittäjyyden tukeminen vaatii panostusta yrittäjyyskasvatukseen, yrittäjämönestyttä opettajien asenteisiin sekä pedagogisten ratkaisujen muokkaamista yrittäjyyttä tukevaan suuntaan.

Osaamisen lisääminen avainasemassa

Korkeakoulutoiminnan merkitys Keski-Pohjanmaan menestyksessä on Marja-Liisa Tenhusen mielestä ensiarvoisen suuri. Osaamisen lisääminen on hänen mukaansa avainasemassa.

- Jo nyt olemme pystyneet hyvin mukauttamaan koulutustarjontamme menestystekijöitä silmällä pitäen. Olemme pyrkineet olemaan aikaamme edellä tässä asiassa, ja olemme saaneet hyviä tuloksia, esimerkkinä vaikkapa ICT-ala, jossa koulutusta

on voitu terävöittää yritysten tarpeiden mukaan. Paljon yrityksiä on tullut alueellemme juuri tämän koulutustarjonnan kautta syntyneen osaamisen ansiosta.

Uusien väylien ja mahdollisuuksien avaaminen jatkossakin on Tenhusen mukaan tärkeää, jotta alueen osaamista voidaan kehittää. Hän painottaa tässäkin yrittäjyyden tukemista kaikilla aloilla.

- Yrittäjyyden kehittämisellä voimme yhteisvoimin luoda uusia työpaikkoja paitsi jo mainitulla ICT-alalla, myös esimerkiksi palvelualoilla sekä sosiaali- ja terveystalalla.

Rehtori Marja-Liisa Tenhunen

Strategioilla ja ohjelmilla toimivaa yhteistyötä

Maakunnassa on monenlaista kehittämisen-, osaamisen- ja yhteistyöohjelmaa ja strategiaa. Tenhunen on tyytyväinen kehittämiskohteiden valintoihin ja linjauksiin, joita alueen kehittämisessä on nostettu esiin. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu on mukana monissa eri yhteistyöohjelmissa jo laajan toiminta-alueensa kin puolesta; se toimii aina Kalajoki-

laaksosta Pietarsaareen, yhteensä kuuden seutukunnan alueella.

Chydenius-instituutilla ja Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoululla on yhteinen korkeakoulustrategia, jota Tenhunen pitää hyvin tärkeänä.

- Kokkolassa ammattikorkeakoulun ja yliopiston yhteistyökuviot ovat löytyneet nopeasti, ja meillä on jo nyt toimiva ja hyvä yhteistyökuvio, jossa en näe lainkaan uhkakuvia. Yhteistyö antaa molemmille organisaatioille hyvin tilaa hyödyntää omaa ydinosaamistaan.

Yhteinen kampus on imagokysymys

Chydenius-instituutin ja Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun yhteistyö tiivistyy lähivuosina entisestään Torkinmäen korkeakoulukampuksen valmistuessa. Rakennustyön ensimmäinen vaihe käynnistyy maaliskuussa 2004, ja toiveissa on, että Chydenius-instituutti pääsisi muuttamaan uusiin tiloihin nykyisen vuokrasopimuksen päättyessä vuoden 2006 lopussa. Marja-Liisa Tenhunen pitää kampusalueen valmistumista merkittävänä etenkin korkeakoulujen imagon kannalta.

- Olen ollut mukana Lahden yliopistokeskuksen arviointiryhmässä, ja siinä yhteydessä tuli ilmi, että ihmiset kaipaavat korkeakoululle yhtä, fyysistä ja selkeää paikkaa - konkreettista rakennusta, jonka katonalla on nimikyltti - hahmottaakseen, että alueella todella on korkeakoulu. Toimipaikan merkitystä ei näin ollen pidä missään nimessä väheksyä, se on erittäin tärkeä uskottavuustekijä korkeakoulun toiminnassa.

Yhteisiin tiloihin muuttamisella on luonnollisesti myös taloudellista merkitystä. Samalla mahdollistuu entistä tehokkaampi henkilökunnan osaamisen hyödyntäminen yli oppilaitosrajojen sekä yhä hedelmällisempi tutkimusyhteistyö. ■

Företagsamhet och samarbete framgångsfaktorer för mellersta Österbotten

Marja-Liisa Tenhunen, rektor vid Mellersta Österbottens yrkeshögskola, tror starkt på landskapets framgång. Till de viktigaste framgångsfaktorerna för regionen räknar hon storindustrin med sin sysselsättande inverkan samt företagsamheten.

- Företagandet har inte ännu riktigt blomstrat upp i vår region i den omfattning som det borde, men visst är Mellersta Österbotten på riksplånet mera känt för sin företagsamhet än till exempel östra Finland.

Tenhunen skulle gärna se att särskilt ungdomarna stimuleras ännu mera till företagsamhet och entreprenörskap redan i grundskolan.

- Ungdomarna borde uppmuntras till företagande till och med direkt efter att de har blivit klara med studierna. För att stimulera företagandet krävs satsningar på fostran till företagsamhet, positiva attityder till företagande bland lärarna och också att det utarbetas pedagogiska lösningar som stödjer företagande.

Kompetensökning har nyckelposition

Högskoleverksamheten är enligt Marja-Liisa Tenhunen av ytterst stor betydelse när det gäller Mellersta Österbottens framgång. En ökning av kompetensen intar enligt henne en nyckelposition.

- Redan nu har vi kunnat anpassa vårt utbildningsutbud väl med tanke på framgångsfaktorerna. Vi har försökt vara före vår tid i denna fråga, och vi har fått goda resultat. Som exempel kan nämnas ICT-branschen, där utbildningen har kunnat skraddarsys enligt företagets behov. Det har kommit många företag till vår region just tack vare den kompetens som uppkommit genom detta utbildningsutbud.

För att kompetensen i regionen skall kunna utvecklas är det viktigt att det också i framtiden öppnar sig

nya kanaler och möjligheter, anser Tenhunen. Hon framhåller också här vikten av att stödja företagande på alla områden.

- Genom att utveckla företagandet kan vi med gemensamma krafter skapa nya arbetsplatser, förutom inom den redan nämnda ICT-branschen också till exempel inom servicebranscherna samt social- och hälsovårdsbranschen.

Rektor Marja-Liisa Tenhunen

Fungerande samarbete genom strategier och program

Det finns många slags utvecklings-, kompetens- och samarbetsprogram och -strategier i regionen. Tenhunen är nöjd med valen av utvecklingsobjekt och de linjer som dragits upp i arbetet för regionens utveckling. Mellersta Österbottens yrkeshögskola är med i många olika samarbetsprogram redan på grund av att verksamheten bedrivs på ett vidsträckt område; ända från Kalajokidalen till Jakobstad, totalt inom sex ekonomiska regioner.

Chydenius-institutet och Mellersta Österbottens yrkeshögskola har en gemensam högskolestrategi, vilket Tenhunen anser vara mycket viktigt.

- I Karleby har det snabbt hittats samarbetsmönster för yrkeshögsko-

lan och universitetet, och vi har redan nu en fungerande och bra samarbetsmodell, som jag inte alls ser några hotbilder i. Samarbetet ger båda organisationerna gott om utrymme att utnyttja sin egen kärnkompetens.

Gemensamt campus är en imagefråga

Samarbetet mellan Chydenius-institutet och Mellersta Österbottens yrkeshögskola intensifieras ytterligare under de närmaste åren när Storkisbackens högskolecampus blir färdigt. Första fasen i byggarbetet inleds i mars 2004, och förhoppningen är att Chydenius-institutet skall kunna flytta in i nya lokaler i slutet av år 2006 när det nuvarande hyresavtalet går ut. Särskilt med tanke på högskolornas image är det viktigt att ett campusområde färdigställs, anser Marja-Liisa Tenhunen.

- Jag har varit med i utvärderingsgruppen för Lahtis universitetscenter och i det sammanhanget framkom det att man gärna såg att högskolan hade en fysisk och klar plats - en konkret byggnad med en namnskyld på taket - så att man uppfattar att det faktiskt finns en högskola i regionen. Betydelsen av ett verksamhetsställe bör således under inga omständigheter underskattas, det är en synnerligen viktig trovärdighetsfaktor i högskolans verksamhet.

Att flytta in i gemensamma lokaler har naturligtvis också ekonomisk betydelse. Samtidigt blir det möjligt att effektivare än förut utnyttja personalens kompetens över läroanstaltsgränserna och få ett ännu fruktbarare samarbete inom forskningen. ■

Teksti/text: Tanja Isoaho

Kuvat/bilder: Tomi Hirvonen

Eletään ja opitaan

Miltä näyttää tämän päivän opiskelija?

Viisikymmentä vuotta sitten sanasta opiskelija saattoi tulla mieleen valkolakki päässään heinäpellolla pätevänä tepasteleva ylioppilasnuorukainen tai vappuna koirankujeitaan toteuttava teekkari. Nykypäivänä opiskelijoiden joukko on paljon moninaisempi; oppia ja opiskella voi missä elämänvaiheessa tahansa, ja yhä useampi opiskelee myös työn ohessa ja ihan vain omaksi ilokseen. Myös oppimisen muodot ja välineet ovat muuttuneet. Vanha, viisas sanonta pitää kuitenkin edelleen paikkansa: ei oppi ojaan kaada eikä tieto tieltä vie.

Verkon viehätystä

Lukion ensimmäistä luokkaa käyvä **Sonja Ahonen** on täyttänyt juuri 17 vuotta, mutta verkon käytössä hän on jo vanha tekijä. Sonja on jo yli vuoden ajan pitänyt Internetin kautta yhteyttä yhdysvaltalaiseen ystävänsä, ja niinpä myös opiskeleminen verkon kautta tuntui hänestä luontevalta.

- Kiinnostuin verkko-opinnoista myös siksi, että olen aika ujo ja arka keskustelemaan suurissa ryhmissä, mutta verkossa keskustelu sujuu paljon helpommin. Sain palautettakin kursseilta, että olin paljon aktiivisempi keskustelija kuin mitä kasvokkain olen.

Sonja on suorittanut Verkko-opiskelun ABC ja Hännälliset huolenpitäjät -verkkokurssit Chydenius-insti-

tuutissa. Molemmat kurssit menivät heti kunnialla läpi, ja tyttö itse sanoo, että opiskelu oli jopa helpompaa kuin ennalta osasi aavistaa.

- Sain yllättävän hyvin itseni patistettua pysymään aikatauluissa, vaikka etukäteen pelkäsin vähän sitä, miten kaikki tulee suoritettua, kun on itse vastuussa opiskelun etenemisestä. Mutta hyvin sujui, ja aikaa oli ihan riittävästi; verkko-opiskelu ei ollut liian raskasta vaikka kävinkin koulua samalla.

Sonja aikoo ehdottomasti opiskella verkon kautta jatkossakin, heti kun mielenkiintoisia kursseja löytyy. Hän suosittelee verkko-opiskelua myös muille.

-Verkko-opiskelu sopii mainiosti jo lukion ekaluokkalaisellekin, kunhan motivaatiota vain riittää siihen, että pysyy annetuissa aikataulurajoissa. Verkko-opiskelu on mukavaa, ja ainakin itse sain paljon uutta tietoa ja tutustuin mielenkiintoisiin asioihin.

Tietoverkkokurssilla

17-vuotias **Niko Tuomi-Nikula** opiskelee Kälviän lukiossa, minkä ohessa hän suorittaa tietoverkkokurssia Chydenius-instituutissa.

Kuva: T. Hirvonen

Sonja Ahonen ja hännälliset huolenpitäjät.

-Kaverini suoritti saman kurssin Jyväskylän yliopistossa ja sitä kautta sain tietää tästä. Aloin selvittää, onko myös Kokkolassa mahdollista suorittaa kurssi, sillä Chydenius-instituuttihan on Jyväskylän yliopiston alainen. Vuoden aikana asiat selvisivät lukion ja Chydenius-instituutin osalta ja kurssille pääsy oli mahdollista.

Kirjat: S. Hennonen

Niko Tuomi-Nikula

Kurssi on kahden opintoviikon mittainen ja sisältää perusopetusta tietoverkoista. Oppitunteja kertyy viikossa noin 5-6, jotka pidetään arki-iltaisain ja lauantaiaisain.

-Tämä on ollut kattava ja perusteellinen kurssi. Tiedän jo ennestään joitain tähän liittyviä asioita, mutta täältä saa sen perusopetuksen. Lukiokiossa ei juurikaan ole mahdollista opiskella tietotekniikkaa, joten senkin takia tämä on hyvä asia.

Kurssin vetäjän Mikko Myllymäen mukaan kurssia ei suoranaisesti ole suunnattu lukiolaisille vaan se kuuluu osana Chydenius-instituutissa olevaan muuntokoulutukseen. Tällä hetkellä mukana on kaksi lukiolaista.

Opiskelu verissä

- Nykyinen työni musiikin opettajana on eräänlainen alibi sille, että aina vain opiskelen vielä vanhoilla päivilläni, pohtii opiskeluaan Chydenius-instituutin Maisterihautomossa graduun laativa Katriina Roikola.

- Oikeastaan voisikin sanoa, että kaikkea, mihin olen tutustunut, olen pystynyt myös käyttämään oman ajattelun, ja varsinkin työni tukena. Tästä on taas seurannut, että yhtäkään opettajanurani vuotta minun ei ole tarvinnut vetää täysin edellisvuotisilla resepteillä. Esimerkiksi nykyistä graduani varten olen ahminut erästä väitöskirjaa, jonka kautta olen saanut kokea onnistumisen ("Hei! Noinhan juuri minä olen tehnyt"), mutta josta toisaalta olen saanut uusia ideoita ("Hei, tuotapa en olekaan tullut ajatelleeksi"). Eli tietäminen ja asioihin tutustuminen vain yksinkertaisesti kiinnostaa suunnattomasti.

Katriina on varsin päättäväinen luonne ja hän ilmoittaakin saavansa pro gradunsa valmiiksi kuluvan vuoden aikana. Entäpä sitten? Ei se siihen jää!

- Kun tämä on tehty, alan taas opiskella jotakin muuta. Vanhempani eivät olleet kovin korkeasti koulutettuja, mutta jo heiltä sain hyvät eväät. He opiskelivat omaksi ilokseen aina jotakin. Näyttää siltä, että elinikäisen oppimisen kierre jatkuu kohdallani kaikessa kaameudessaan ja ihanuudessaan hamaan hautaan saakka.

Maisterihautomon merkitystä Katriina ei pitkään pohdi.

- Ilman sitä meikäläinen ei olisi päässyt alkua pitemmälle! Minulla on tosi hyvät kokemukset yliopistojen professoreista, mutta tosiasia on, että heillä oikeasti on niin kiire, että vastauksia saa odottaa pitkään, ja sehän ei tällaiselle taiteilijaluonteelle oikein sovi. Kaiken pitäisi tapahtua tässä ja nyt. Hautomon tärkeimpiä pointteja on se, että ihan tyhmää, ihan alkeellistakin asiaa uskaltaa kysyä. Tämä on tärkeää, sillä tutkimuk-

sen tekemistähän vasta harjoitellaan. Maisterihautomossa jokainen voi kokea olevansa minä, nimen, osoitteen ja puhelinnumeron omaava persoona, henkilö, eikä pelkkä numero jossakin tilastoissa. Ilman tätä mahdollisuutta minä en täällä metsässä asuvana voisi edes haaveilla, että tutkielmani joskus voisi valmistua.

Pro gradun kirjoittamista Katriina vertaa "muutamankin halkosavotan" veroiseksi urakaksi.

-Kaikkein vaikeinta on se liikkeelle lähteminen, ihan ensi metrit. Kun sitten ollaan pinoamis- eli hikoiluvaiheessa, ja paperille, tai siis näytöl-

Kirjat: M. Toivanen

Katriina Roikola

le, ilmestyy vaikkakin kuinka epämääräistä tekstiä, ahdistus alkaa helpottaa. Oikeastaan olen itse vasta vaiheessa, joten iso Gee on vielä iso epämääräinen möhkäle, jota pitäisi aloittaa työstämään.

Katriina Roikola kokee Maisterihautomon henkilökunnan monipuolisen asiantuntemuksen yhdeksi hautomon vahvimmista eduista.

-Lukuisia eri alojen graduja ohjanneena hautomon henkilökunta tietää sopivasti kaikesta. Esimerkiksi lähteiden etsimisen suuntaa tuntuu tulevan tuosta vain. Ja lähteet ovat sopivan poikkitieteellisiä, eli samalla

Kuva: R. Gunnell

NovaCall Ab:n osallistujia. Etualalla Anna-Liisa Holmero (vas.) ja Eivor Lindvall, takarivissä Tina Lommi (vas), Johan Lind ja Maria Hällis.

pääsee tirkistelemään muidenkin alojen puolelle. Siinä suhteessa tämä onkin aivan ainutlaatuinen tapa saada ohjausta.

Opiskelu osana yritystoimintaa

Chydenius-instituutin Työnohjaus työhyvinvoinnin edistäjänä -hanke käynnistyi elokuussa 2003. ESR:n ja TE-keskuksen osaksi rahoittaman hankkeen tarkoituksena on työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen edistäminen. Hankkeessa on mukana 13 yritystä ja yhteensä 75 osallistujaa Kokkolan ja Pietarsaaren seutukunnista. Hankkeessa käydään läpi yritysten työhyvinvointia heikentäviä tekijöitä ja mahdollisia pulmatilanteita työnohjauksen avulla. Parin yrityksen tutorryhmissä työestetään yritysten työhyvinvointisuunnitelmia.

Ahlskog Group osallistuu työhyvinvointihankkeeseen kolmella yrityksellään: Ahlskog Ab Kruunupyystä sekä Oy Kylmähuolto Kylservice Ab ja Oy Mesmec Ab Kokkolasta. Tarkoituksena on kehittää koko konsernin käyttöön yhteinen ja

suunnitelmallinen henkilöstöä koskeva käsikirja.

- Tiedostamme henkilöstön olevan tärkeä resurssi ja haluamme luoda sellaisen ohjelman, joka auttaa henkilöstöä pysymään pitkään työkykyisinä. Hyvä työmotivaation, työssäjaksamisen ja esimerkiksi ergonomian kehittämisen avulla pyritään sairaspöissaoloja vähentämään, kertoo Ahlskog Ab:n toimitusjohtaja Peter Nygård.

Hankkeeseen osallistuvassa NovaCallissa henkilöstön koulutus pohjautuu elinikäisen oppimisen ajatteluun, jossa osaaminen ja innovatiivisuus on yhdistävänä tekijänä. Koulutuspäällikkö Maria Hällis kertoo, että NovaCall lähti mukaan Työnohjaus työhyvinvoinnin edistäjänä -hankkeeseen, koska hankkeen myötä on tarkoitus vaikuttaa koko henkilöstön työhyvinvointiin ja työmotivaatioon auttamalla yksilöitä löytämään vahvuutensa sekä kokemaan onnistumisia työtehtävissään. NovaCall tuli mukaan myös siitä syystä, että koulutus antaa mahdollisuuden itsenäisesti etsiä, hallita ja

tuottaa tarpeellista tietoa hankkeeseen osallistuvien yhteisesti tuottaman työhyvinvointisuunnitelman muodossa.

Maria Hällis osallistuu lisäksi Chydenius-instituutin Avoimen yliopiston Pietarsaassa järjestämän Asiakaspalvelun ja markkinoinnin perusopintojen psykologian osioon.

-Kukaan ei ole koskaan valmis tällaisessa työpaikassa. Täytyy olla motivoitunut uuden oppimiseen. Osaava henkilökunta, laaja-alainen koulutus ja vahva osaaminen muodostavat yrityksellemme kilpailuedun, Hällis toteaa.

Oppia ikä kaikki

Munsalalainen Leila Vartia opiskelee Chydenius-instituutin Avoimessa yliopistossa kasvatustieteen ja aikuiskasvatuksen perusopintoja. Pian 77-vuotiaan Leilan mukaan oppiminen alkaa jo ennen syntymää, ja sen jälkeen voikin oppia miten pitkään tahansa. Leilan väite on helppo uskoa, sillä hän kirjoitti ylioppilaaksi reilut vuosi sitten Pietarsaaren lukiosta. Hän kuvailee itseään "ikikiertoliseksi opiskelijaksi", jolla on pitkien ulkomaan jaksojen jälkeen vihdoinkin mahdollista opiskella omalla äidinkielellään.

Leila Vartian opintie on ollut taapahtumia täynnä. Hän aloitti kansakoulussa Neuvostoliitossa 1930-luvulla kyrillisin kirjaimin. Samaan aikaan alkoivat myös balettiopinnot Marinski-teatterissa. Levottomat ajat johtivat Leilan vuonna 1937 Helsinkiin, jossa hän aloitti opiskelunsa uudestaan alusta - tällä kertaa suomalaisin kirjaimin. Kolmannen kerran Leila koki opintien alun ruotsin kielellä, koska hänen kohtalonaan oli joutua sotalapsena Ruotsiin.

Jatkosodan päätyttyä Leila Vartia kiersi balettianssijana Eurooppaa. 1950-luvulla hän tapasi Lontoossa tulevan puolisonsa, lähetystöneuvos Antero Vartian. Diplomaatin puolisona hän ehti asua useassa maassa ja kaiken aikaa kartuttaa myös kielitai-

toaan. Muun muassa vuoden 1952 Helsingin olympialaisissa tarvittiin Leilan kielitaitoa, joka tuolloin käsitti jo kahdeksan kieltä.

Oikeastaan vasta nyt Leila Vartian elämässä on vakaa ja rauhallinen aika opiskella.

- Sen sijaan, että töllöttäisin TV:tä tai ikkunasta ulos, käytän nyt mahdollisuuden opiskella äidinkielelläni. Kehotan kaikkia, joita vaan kiinnostaa lukeminen, käyttämään valtion mahdollistamaa lahjaa saada opiskella. Ennaltaehkäisen tällä aivojumpalla dementiaa!”

Leilan mukaan nuorten ihmisten kanssa on mahtavaa, suorastaan nautittavaa opiskella. Vuorovaikutuksen kautta saa toisilta sitä mitä ei vielä tiedä, ja toisaalta voi itsekin antaa. Hänellä esimerkiksi on pitkä ja vaiheikas elämäkokemus, josta riittää jaettavaa. Leilan mukaan ”tyhmätöissä” ajatus lentää ja sielukin virkistyy. Uusi tieto synnyttää taas uusia ajatuksia.

Vartian opiskelu ei lopu perusopintojen loppuun saattamiseen, vaan tulevaisuuden suunnitelmia kysyttäessä hänellä on selkeä tavoite jo mielessä:

- Jos Herra suo ja saa olla terveenä, niin tähtään seuraavaksi Kasvatustieteen aineopintoihin!

Tietojen päivitystä

Kokkolalainen **Jarmo Vähä-Ruona** opiskelee sosiaalityötä avoimessa yliopistossa. Hänelle opiskelu on aina ollut enemmän tai vähemmän ammattia sivuavaa. Vuosien varrella hän ynnää käyneensä lukuisia, pidempiä ja lyhempiä täydennyskoulutuskursseja. Yksi tuoreimpia on moniammatillinen työnohjaajakoulutus, jonka laajuus on 40 opintoviikkoa.

- Tämänhetkinen opiskeluni on olennaisesti ammattiini liittyvien tietojen ja taitojen päivitystä sekä ammatillisen osaamiseni syventämistä. Toinen syy urakointiini on tietysti taloudellinen: kouluttautu-

Kuva: T. Hirvonen

Entinen balettianssija, munsalalainen Leila Vartia jatkaa 77-vuotiaana edelleen opiskelujaan Avoimessa yliopistossa.

minen tarjoaa neuvottelumahdollisuuden myös tässä suhteessa.

Hetken aprikoituaan Jarmo löy-

Kuva: T. Kaakkonen

Jarmo Vähä-Ruona

tää myös yleisempiä, yhteiskunnan lisääntyneestä epävarmuudesta ja työelämän koventuneista vaatimuksista juontuvia syitä kouluttautumiseen:

- Tällaisella melko vanhalla opistotason koulutuksella ei olla kovin vahvoilla työmarkkinoilla, mikäli sattuisi käymään niin ikävästi, että

joutuisi esimerkiksi saneerauksen uhriksi.

Jarmon puntaroinnista saa sen kuvan, että opiskelu on ollut antoisaa. Entä, mitä tutkintoon tähtäävä opiskelu vaatii, olletikin kun se tehdään iltaisin ja viikonloppuisin työn ja perheen huoltamisen ohessa?

- Kyllähän se välillä on tuntunut melko raskaalta ja työtahti joskus on ollut liiankin kiivas, varsinkin perheelliselle. Tutkintovaatimukset sitä paitsi ovat kovin tiukat, kaikenlaisia lisä- ja sivuaineitakin pitäisi koettaa ympätä samaan putkeen. Olen jonkin verran suorittanut edelliseen tutkintoon yliopistollisia opintoja ja voi olla, että ainakin osa niistä osoittautuu liian vanhoiksi.

- Näillä näkymin ajattelen tätä opintokokonaisuutta siihen asti, että saan kandin todistuksen ulos. Sen jälkeen täytynee vetää hieman henkeä ja jatkaa mahdollisesti sitten seuraavassa ryhmässä maisteriksi asti. Mutta senhän näkee sitten, kun on päästy kevääseen 2005. Siihen asti liikenevä vapaa-aika on melko hyvin ohjelmoitua. ■

Teksti: UC:n työryhmä

UC-TEEMA: OPPIA IKÄ KAIKKI

Elinikäinen oppiminen: Mitä se on?

Elinikäinen oppiminen on käsitteenä laaja ja oppimisen tutkijat ovat löytäneet sille määritelmiäkin runsaasti. Elinikäisen oppimisen perusajatus on kuitenkin selkeä: ihminen voi oppia uutta koko elinikänsä ja elämästä selviytyäkseen hänen on opittava koko ikänsä.

Elinikäinen oppiminen voidaan siis nähdä sekä positiivisessa että negatiivisessa valossa: toisaalta kyse on hienosta mahdollisuudesta kehittää itseä ja toisaalta kehittyvän työelämän paineesta, jopa pakosta lisäkoulutautumiseen (esim. työllisyyskurssit). Oppimisen mielekkyyteen puolestaan ovat yhteydessä kiinnostus opittavaa aihetta kohtaan, motivaatio ja vaikkapa koulutuksen vapaaehtoisuus.

Elinikäisen oppimisen yhteydessä on puhuttu formaalista, nonformaalista ja informaalista oppimisesta. Formaali oppiminen on hierarkkisesti rakentuva järjestelmä esi- ja peruskoulusta yliopistoon saakka. Se on sitä päätoimisesti tapahtuvaa "koulu- maista" opiskelua, joka on meille kaikille tutuinta. Nonformaaliin oppimiseen kuuluvat harrastusopinnot, henkilöstökoulutus, yleissivistävät opinnot, ikäänntyneiden kurssit jne. Informaalia oppimista sen sijaan ovat kaikki ne ihmisen eliniän aikana tapahtuvat prosessit, joiden kautta hän omaksuu uusia tietoja, taitoja, mielipiteitä, arvoja ja asenteita. Kaikki arjessa tietoisesti tai tiedostamattomasti tapahtuva satunnaisoppiminen on informaalia oppimista, samoin kuin sekin oppiminen, joka tapahtuu työpaikalla ikään kuin "siinä sivussa". Viime vuosina esimerkiksi liike-elämässä on puhuttu paljon ns. hiljaisesta tiedosta. Sekin on informaalia oppimista, eräänlaista henkistä pääomaa, jota työntekijä pikku hiljaa kerää työyhteisössä toimiessaan.

Euroopan unionin laatimassa asiakirjassa Memorandum on Lifelong learning nostettiin esille perustavoitteita, joista ainakin kolme on sittemmin noussut keskeisiksi: oppimis-

Kuva: I. Luoto

Yliopistonopettaja Sari Paajanen.

edellytysten parantaminen, tietotekniikan hyödyntäminen sekä nonformaalin ja informaalin opitun tunnistaminen. Näiden tavoitteiden saavuttamisessa varsinkin Pohjoismaat ja Suomi ovat menestyneet hyvin. Vaikka elinikäisen oppimisen periaatetta on yleisesti ottaen pidetty positiivisena, siihen kohdistettu myös kriittisiä kysymyksiä: onko elinikäinen oppiminen vain yhteiskunnallinen projekti, jonka avulla pakotetaan ihmisiä elinkautiseen opiskeluun? Onko totta, että työelämä vaatii kaikilta jatkuvaa koulutautumista? Onko elinikäinen oppiminen rahan ja ajan haaskausta? On selvää, että elinikäisen oppimisen tavoitteiden toteutumisessa tarvitaan yhteistyötä, mutta myös kaikkien osapuolten kriittistä arviointia. Arkielämän tärkeimmät oppimisympäristöt ovat perhe, ystävät, koulutus, työ, vapaa-aika ja mediat. Elinikäinen oppiminen sen kaikissa muodoissaan palvelee ja koskettaa meitä jokaista eri elämänvaiheissa eri tavoin: kasvavaa pientä lasta, peruskoululaista, työikäistä, ammattiaan vaihtavaa sekä työväenopistossa opiskelevaa vanhusta. Tämän lehden opiskelijakokemukset toivoakseni osoittavat, että koskaan ei ole liian myöhäistä oppia uutta! ■

Teksti: Sari Paajanen

Elämä

- 1 Globaali ja avarakatseinen korkeakoulu yhteisö
- 2 The Great Gruelling Tube of Life-long Learning
- 3 Putkiopetus

opintoputkessa

Husky Salomaa, olette tuore GAKYn¹ puheenjohtaja. Onneksi olkoon valintanne johdosta.

– Jepulis juu vaan, eihän tuo tehnyt tiukkaakaan.

Olette tuoreimmassa kannanotossa esittäneet, että yliopistoissa opiskeluaikoja tulisi pikemminkin pidentää kuin lyhentää. Mitä tämä oikein tarkoittaa?

– Joo, se on pitkälti silleen. Nythän puhutaan paljon elinikäisestä oppimisesta. Meidän opiskelijoiden idea on, että halukkaat voisivat viettää parhaimmillaan koko elämänsä uuvuttavassa opintoputkessa.

Öö... Unettavassa, missä?

– Ei kun uuvuttavassa ... Onko vaikkua korvassa! Kai toimittaja vielä muistaa, miten tylsää ja raskasta opiskelu oikeastaan on. Nyt kun innokkaimmat haluaa tehdä siitä elinikäisen projektin niin miksi ei sitten panosteta siihen elinikäisyyteen oikein tosissaan.

Miten sellaiseen oikein voisi tai edes kannattaisi panostaa. Teille taitaa olla nämä yhteiskunnan yleiset tehokkuusvaatimukset täysin vieraita käsitteitä?

– Vuokatin hiihtoputkessa kun teekkariaikoina käytiin pilanpäiten tervaamamassa ladut... Ei kylläkään koskaan jääty kiinni... Mutta siitä koiruudesta kun päästiin. Tuli sellanen jatkoidea tästä...

Niin?

– Koko homma on nyt suunnitteluvaiheessa. Sitä tehdään EUn hyperinnovatiiviset toimet -ohjelman tuttavallisella avustuksella... Eli GAKY on Joensuun, Kokkolan ja Oulun yliopistojen kanssa rakentamassa maailman pisintä "Uuvuttavaa Opintoputkea" eli tuttavallisesti UOta... Lontoon murteella sama on tietenkin GGTL²

Tää on siis tuota jonkinlainen suuri verkostohanke?

– No, ei vallan verkostohanke ei... Syö pullaas välillä ennen ku jäähtyy.

Mitä sä sanoit...! Jaa, pulla. Eihän se oo edes lämmin olutkaan...

– Tarkoitus on kaivaa näitä äsken mainittuja yliopistokaupunkeja yhdistävä maanalainen putki ikään kuin valtava kaivostunneli, joka muodostaa yhtenäisen lenkin. Se on vähän niin kuin hiukkaskiihdytin, paitsi että tämä on selvästikin hidastin.

Jaa?

– Tuubi on liki tuhat kilometriä pitkä sisältäen lukui-

sia vaihtuvia opintorasteja. Matkan varrelle maan alle on tarkoitus rakentaa ravintoloita, opiskelija-asuntoja ja huvittelukeskuksia. Alustavien laskelmien mukaan tuubissa pakerretaan opintojen kimpussa keskimäärin 14 vuotta.

Eipä äkkiseltään kuulosta sellaiselta, että kaikki riemastuisivat tästä hankkeesta?

– Tsot, tsot höpsän tuutta... Ei ole tarkoituskaan. Nerokasta tässä hankkeessa on se, että opintoputken hidastavuutta voidaan säädellä, sillä kysymyksessä ei todellakaan ole mikään avoin oppimisympäristö, vaikka putkessa joitakin ilma-aukkoja onkin... Muutenkin maailma muuttuu, sillä E-opetus on jo out ja P-opetus³ taasen in.

Hmm...

– Nostamalla riittävästi opintototukea voidaan putkessa oleskeluaikoja kasvattaa rajattomasti. Parhaimmillaan maanalaisessa opintoputkessa vietetään koko elämä. Näin yhdistetään näppärästi elinikäisen oppimisen ja nk. putkiorientoituneen maisterikoulutuksen tavoitteet... Niin ja maanpinnalle rakennetaan vielä vastaava internetissä toimiva virtuaaliputki.

Kallis se varmaankin on, tolkuttoman kallis!

... Ai, mitä sä kristilliset... Eihän Kallis... Bjarne oo tässä mitenkään... Mukana?

Onko vaikkua korvassa? Siis tolkuttoman paljon rahaa menee tähän. Paljonko euroja siis kuluu ja mitkä on putkihankkeen konkreettiset hyödyt?

– Ai justuinsa juu, jetsulleen. Tämä menee tälle linjalle tää... Tuota juttu.

Siis mille linjalle?

– Joopa joo... Et tuota... Eihän niin kuin kaikkea voi rahassa katsoa. Joillakin jutuiilla on sinänsä arvoa, vilosoofista itseisarvoa. Tässäkin hämmöttää opintososiaaliset jutut taustalla koko lailla paljon... Ja... Ja onhan yhteistyö Kalajoelle suunnitteilla olevan hiihtoputkihankkeen kanssa olemassa.

Mahtaakohan veronmaksajat olla tästä hankkeesta olenkaan samaa mieltä?

Taasko tätä tyhjääkin tyhjempää veronmaksajapopulismia. Taitaa olla parempi että sivakoit... Vaikka Vuokattiin siitä virnuilemasta...

Mä syön vaan tän pullan tässä välissä niin ehdit rauhottumaan vähäsen...

TÖISSÄ CHYDIKSESSÄ

Kuva: T. Hirvonen

Koulutuspäällikkö Teija Rosenqvist Tutkija Olli Rosenqvist

Teija ja Olli löysivät toisensa, Chydiksen ja Kokkolan vuonna 1987, jolloin Viitasaarelta kotoisin oleva Teija tuli harjoittelijaksi Keski-Pohjanmaan täydennyskoulutusyksikköön ja porilaissyntyinen Olli tutkijaksi tuolloiseen Kannatusyhdistyksen ylläpitämään Chydenius-instituuttiin. Teija kävi vielä tekemässä tutkintonsa valmiiksi Jyväskylän yliopistossa, työskenteli tovin Ylivieskassa ja palasi täydennyskoulutusyksikköön Kokkolaan koulutussuunnittelijaksi.

Pariskunnan onnistui 1990-luvun alussa tilapäisesti "paeta" Kokkolasta Ollin kotikonnuille Satakuntaan, mutta Chydiksen työt kutsuivat niin, että Teija ja Olli tekivät come backin. Perheeseen kuuluvat tätä nykyä myös lapset **Roosa, Veera** ja **Aarni**. Teija työskentelee nykyisin instituutin avoimen yliopiston koulutuspäällikkönä ja Olli tutkijana alue- ja yhteiskuntatutkimuksen yksikössä.

Rosenqvistit pitävät arvokeskustelua tärkeänä osana Kokkolan yliopistokeskuksen kehittämistä. Heidän mielestään on toiminnan kannalta hedelmällistä ja muutenkin mielenkiintoista, että instituutissa toimii näkemyksiltään erilaisia ihmisiä.

Tällöin joutuu miettimään paitsi omia arvojaan ja oman toimintansa perusteita myös omaa suvaitsevaisuuttaan erilaisia ihmisiä kohtaan. Mitä oivallisina ihmisenä kasvamisen paikka.

Olli korostaa, että yliopiston toiminnan tulee perustua rationaalisen, tieteellisen ajattelun ja laaja-alaisen sivistyksen tavoitteluun ja levittämiseen. Yliopistossa on pyrittävä kokonaisnäkemukseen yhteiskunnan ja kansalaisten tilasta ja tulevaisuuden näkymistä. Asioiden kapea-alainen tarkastelu ei kuulu yliopistollisuuden sanan parhaimmassa merkityksessä, linjaavat Rosenqvistit yhteen ääneen.

Hyväksyntää ei saa liioin postmoderni yliopisto: sellainen, joka perustaa toimintansa muotivirtausten seurailuun, erikoisuuksien tavoitteluun, spektaakkeleiden tai muiden kulisien rakenteluun. Ollin mielestä vastuullinen tieteellisyys on parasta, mitä yliopisto voi yhteiskunnalle tarjota. "Tieteellisen tiedon hyödyntäminen on osuvampaa ja tehokkaampaa, jos se perustuu tosiasioiden tunnistamiseen ja tunnustamiseen." Näin puhuu Vaasan yliopistoon väi-

töskirjaansa viimeistelevä maaseutututkija.

Vaikka raha ratkaisee monissa tilanteissa, kaikkia yliopiston tehtäviä ja aikaansaannoksia ei voi millään mitata rahassa. Yliopisto on väärillä jäljillä, jos sen tavoitteena on voiton tuottaminen. Yliopiston sivistystehtävä edellyttää laajempaa näkemystä elämästä. Kaikille avointa opetusta järjestävä avoin yliopisto toteuttaa kansansivistystehtävää instituutin toiminnoista laajimmin ja lähimpänä tavallista kansalaista. "Työskentely koulutuksellisen tasa-arvon puolesta sopii minulle, se on oleellinen osa työni mielekkyyttä", toteaa Teija.

Saappaanheitto edustaa Rosenqvistin perheelle paitsi yhteistä liikuntaharrastusta ja kansainvälistä kilpaurheilua myös vastapainoa ja hätkäytystä silloin tällöin esiintyvälle akateemiselle tai muulle turhan tärkeydelle. Palkintokaapista löytyy mitaleita niin MM- kuin SM-kisoistakin. "Saapas sopii kaikkien käteen, ja sen varresta voi löytyä uskomaton määrä sydämen sivistystä", toteavat Teija ja Olli. ■

Teksti: T&O Rosenqvist

Chydenius-instituutin nimi muuttui

Yliopistokeskus statuksen myötä Chydenius-instituutin nimi muuttui vuoden vaihteessa. Uusi nimi on: Chydenius-instituutti - Kokkolan yliopistokeskus, Chydenius-institutet - Karleby universitetscenter. Nimenmuutoksesta päätti Jyväskylän yliopiston hallitus joulukuussa 2003.

Åbo Akademin rehtori vieraili instituutissa

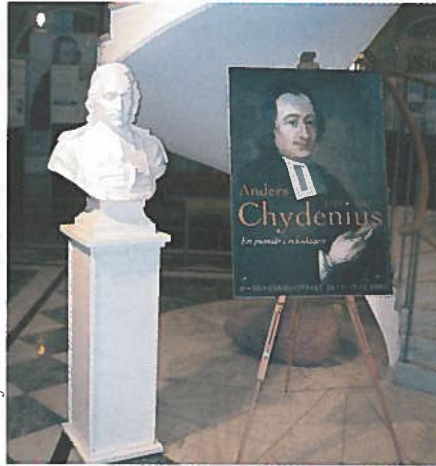
Åbo Akademin rehtori Gustav Björckstrand vieraili Chydenius-instituutissa 3.12.2003. Vierailun aikana käytiin keskusteluja yhteistyöstä Åbo Akademin kanssa. Keskustelussa esille nousivat seuraavat yhteistyöalueet: avoin yliopisto, täydennyskoulutus sekä erityisesti tutkimusyhteistyö kemian alalla. Neuvotteluja jatketaan yksikkötasolla tämän vuoden aikana.

Chydenius vieraili Ruotsissa

Anders Chydenius käväisi juhluvuotensa päätteeksi Ruotsissa. Marraskuun lopussa avattiin paikallisen eduskunnan kirjastossa Chydenius-instituutin tuottama näyttely. Avajaispuheesta vastasi puhemies **Björn von Sydow**. Tukholman Gamla stanissa sijaitsevassa Riksdagsbiblioteekissa järjestettiin samassa yhteydessä myös seminaari, jossa tarkasteltiin erityisesti Chydeniuksen työtä ilmaisuvapauden ja avoimuuden puolesta. Alustajina toimivat maaherra **Anders Björck** sekä Suomesta professorit **Gustav Björckstrand** ja **Birger Thölix**. Kutsuvierasyleisö oli erityisen otettu **Mats Holmqvistin** esittämistä Chydenius-monologeista sekä

Chydeniuksen nuottikokoelmasta poimituista musiikkiesityksistä, joista vastasivat **Maria Pihlajaniemi** (huilu) ja **Päivi Luhtala** (cembalo).

Holmqvist kumppaneineen vieraili myös Uppsalassa, musiikkiesityksillä ja tutkija **Pertti Hyttisen** esitelmäosuuksilla täydennettynä.

Kuva: P. Hyttinen

Balansen och Slumpen

Att stå upprätt fodrar balans, vilken åstadkoms genom samarbete mellan muskler, sinnesorgan och nerver. Vi har i Biosignalprojektet studerat balansen mha en kraftplatta. Denna fungerar i princip som en våg, men genom att ha en kraftsensor i varje hörn, kan man mäta hur kraften fördelar sig - uttryckt som tryckcentrets läge - då personen svajar. Plattan är kopplad till en dator som registrerar hur tryckcentret varierar inom svajningen. Även vid "stillastående" svajar vi runt ett jämviktsläge. Svajningen fram-och-tillbaka uppvisar slumprika tendenser. Hur skall denna slumpmässighet förstås? En idé är att den kan avslöja grundläggande mekanismer hos det neuro-muskulära kontrollsystemet, såsom att en viss sorts slumpmässighet är en integrerad del av hur sinnesorganen och de motoriska systemen fungerar. Ett annat intressant balans exempel i sammanhanget är balansering av en pinne på fingerändan. Frågan är i hur hög grad balansering använder

sig av inlärda mönster (motoriska program) och i hur hög grad det handlar om kontroll via återkoppling. Genom dylika tämligen enkla experiment finns det möjligheter att förbättra vår förståelse av de neuro-muskulära systemen, vilken kan ha relevans bla för rehabilitering och bedömning av fallrisk. Vid undersökningarna används också instrument för mätning av acceleration, vinkel och muskelaktivitet, sk elektro myogram. (Team: **Mika Herrala, Frank Borg.**)

Mera information: Frank Borg: "Stillastående slumpvandring", Arkhimedes 4/10, 2003.

Valoa tieteen palosta

Keskipojalaiset tieteenkijät koontuivat marraskuussa Chydenius-instituuttiin tutkimusjohtaja **Jouni Kaipaisen** kutsumana. Tapahtumassa esiteltiin paikallista tutkimusta sekä etsittiin yhteisiä hankkeita. Varteenotettavana yhteistyömuotona pohdiskeltiin yhteistä tutkimuskohdetta, jota voitaisiin tulevaisuuden hankkeissa lähestyä monitieteisesti. Lisäarvoa saataisiin vaikkapa luonnontieteiden ja yhteiskuntatieteiden yhtäaikaisesta soveltamisesta. Tiedetapaamisessa edustettuina olivat metsäntutkimuslaitoksen Kannuksen tutkimusasema, Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu, Keski-Pohjanmaan teknologiakeskus, Länsi-Suomen ympäristökeskuksen Kokkolan toimipiste ja isäntänä siis Chydenius-instituutti. Tapahtuma on jatkoa kaksi vuotta sitten järjestetylle Keski-Pohjanmaan tiedepäivälle. Seuraava tutkijatapaaminen järjestetään Ketekin uusissa toimitiloissa kuluvan vuoden aikana.

UUTISIA TUUTISTA

Antin olympialaiset 2003

Kuor. J. Penttää

Kisatuloksia kuunneltiin herkällä korvalla, mobiilisti.

Viides olympiatuli hulmahti korkeuksiin Kirkonmäen urheilupuistossa 17.9.2003. Kokkolalaisen työpaikaurheilun tunnetuin suurtahtuma kisattiin kuulaana syyspäivänä. Lukuisat instituuttilaiset lähtivät kilvoittelemaan olympiavoittajan tittelistä. Lajeina olivat satasen arvadás,

vispadus à la rotta, pütti-trilogia, över svinhuvud ja Gundersen muna-ravi. Eksoottiselta kuulostavat lajit todellakin ovat eksoottisia. Esimerkiksi pütti-trilogiassa yritettiin osua golf-pallolla putteria käyttäen monitoriin, vanhaan matriisiprintteriin sekä näppäimistöön. Jotta homma ei

kuitenkaan olisi mennyt aivan mailaan nojailuksi, viimeisenä kuninkuuslajina oli 3 000 metrin juoksu, jonka lähtöaika määräytyi aikaisemmista lajeista kerääntyneistä pisteistä. Vuoden 2003 olympiavoittajat olivat naisten sarjassa **Anne Partanen** ja miesten sarjassa **Tommi Viitasaari**.

Maaseutuyritysten innovaatioista

Chydenius-instituutissa tutkitaan yhdessä Jyväskylän yliopiston taloustieteiden tiedekunnan tutkimuskeskuksen kanssa maaseudun ja pienten keskusten yritysten innovaatiotoimintaa. Laajemman tutkimushankkeen ensimmäinen raportti "Maaseutuyritysten innovaatioprosessit - Kaupungin ja maaseudun vuorovaikutuksen näkökulma" ilmestyi syksyllä Jyväskylän yliopiston taloustieteiden tutkimuskeskuksen julkai-

suna 153/2003, kirjoittajina **Esa Storhammar** ja **Seija Virkkala**.

Maaseudulla sijaitsevat yritykset jäävät eri syistä (ala, pienuus/resurssit, paikallisen verkoston puute) innovaatiopolitiikan ja alueellisten innovaatiojärjestelmien ulkopuolelle. Tutkimuksen mukaan niiden asemaa voidaan parantaa toimialakohtaisten kehittämisohjelmien avulla, tuomalla ne lähemmäs innovaatiopolitiikan valtavirtaa, kohdentamalla kansalli-

sia innovaatiopolitiikan resursseja myös maaseutuyrityksille, edistämällä yritysten innovaatiokykyä ja verkostoitumista sekä kohentamalla vallitsevaa mielikuvaa maaseudusta ja siellä sijaitsevista yrityksistä.

Lisätietoja:

Seija Virkkala (06) 8294 250.

www.jyu.fi/taltut/archive.htm

Julkaisun myynti: 014-260 3349,

hamalain@econ.jyu.fi

Nimityksiä

Tradenomi Sari Sorvisto aloitti 1.12.2003 taloussihteerinä. Hänen tehtäviinsä kuuluvat EU-rakennerahastohankkeiden taloustehtävät. Kotikaupunkiinsa Kokkolaan hän palasi "maailmalla" vietettyjen kahdentoista vuoden jälkeen.

KT, luokanopettaja Päivi Perkkilä aloitti 1.1.2004 yliopistonopettajana luokanopettajien aikuiskoulutuksessa. Aiemmin hän on toiminut aineen- ja luokanopettajan tehtävissä, viimeksi matematiikkaluokan opettajana Halkokarin koulussa.

Tervetuloa taloon!

Musiikkimaakunta elää!

Helmikuun alussa käynnistyy Chydenius-instituutissa alansa ainutlaatuinen verkkokurssi Musiikkimaakunta elää (2 ov). Verkkokurssin tehtävänä on syventää ja rikastuttaa kuvaa Keski-Pohjanmaasta musiikkimaakuntana instituutissa tehdyn yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen valossa. Lisäksi maakunnan musiikkielämän lähimenneisyyttä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta arvioivat asiantuntijat, joilla on itsellään vahva tuntuma musiikkiin ja kulttuuriin. Kurssin elävää antia ovat myös keskipohjalaiset

musiikinäytteet useista eri genreistä. Verkkokurssi soveltuu hyvin muun muassa kulttuurista ja vapaa-ajan toiminnoista vastaaville julkisen sektorin työntekijöille, yrittäjille, yhdistyksille ja järjestöille, musiikin opettajille, opiskelijoille ja harrastajille, matkailualan toimijoille sekä kulttuuritoimittajille. Verkkokurssin tutorina toimii professori ja ex-muusikko Kari Ilmonen.

Perustatko päätökset faktaan vai näppituntumaan?

Meiltä asiantuntijapalvelut vahvalla kokemuksella.

Chydenius-instituutin tutkimus- ja aluekehityspalvelut tunnetaan laadusta. Asiantuntijamme palvelevat alueen toimijoita käytännönläheisesti ja asiakasnäkökulmasta. Taustalla on yliopistoverkosto sekä kansainvälinen tutkimustieto.

Teemme:

- Tutkimuksia ja selvityksiä
- Hankkeiden väli- ja loppuarviointeja
- Asiantuntijapalveluita ja konsultointia

Tutkimusjohtaja Jouni Kaipainen, p. (06) 8294 254, gsm (040) 704 8882
jouni.kaipainen@chydenius.fi

Professori Kari Ilmonen, p. (06) 8294 252, gsm (040) 542 5580
kari.ilmonen@chydenius.fi

Ole valmis Köyhäjoki - HERE WE COME!!

Keski-Pohjanmaa on antelias maakunta. Niin antelias, että maakunta luovuttaa vuosittain satoja vireitä aivoja Ruuhka-Suomen kasvukeskuksiin: Töölöön, Tikkurilaan ja vaikkapa Manseen. Toki muuallekin.

Maakunnassa on sisunnuttu ja päätetty kerta kaikkiaan, että näin ei voi enää jatkua. Jos aina vain menetetään kansalaisia, niin pian ujuu viimeisenkin keskipohjalaistöllin viimeinen savukiekura räntäsateen pieksamälle tai vaalle. Kauhuske-naariossa maakunnassa ei ole enää ketään, joka hoitaa lapset, joka hoitaa vanhukset, joka käyttää alueen palveluja, joka rakentaa uutta ja joka maksaa kuntien verot. Luovuttaa ei kuitenkaan aiota. Maakuntaa on markkinoitava ja sinne on houkuteltava tuoretta verta. Keski-Pohjanmaan on löydettävä houkuttelevat puolet itsestään ja kutsuttava takaisin menettämiensä kekseliitä ja innovatiivisia aivoja.

Kuinka sellainen voisi onnistua? Tämä on tuhannen taalan kysymys, johon Chydenius-instituutti on paneutunut viimeisen vuoden aikana. Kyse on alueen markkinoinnin ongelmasta ja siitä, millaisia uusia keinoja aluemarkkinoinnissa on mahdollista käyttää.

Salainen ase työn alla

Instituutin suojissa kehitelty salainen ase kulkee toistaiseksi työnimellä "Aivoasiamies". Hankkeen saatekaaren alla on tehty paljon valmistelevaa vetovoimatyötä. Periaatteena on ollut, ettei pimeässä synnytettyjä päättömiäkään ideoita ole ha-

hankkeen tuottamista ideoista on antimarkkinointi, jossa perinteiset myyntifraasit käännetään nurin: "Palaa takaisin ja lunasta itsellesi pala keskipohjalaista väljää ruuhkatomuutta! Osta perheellesi etäinen torppa, jäinen porstua, luihin ja ytimiin porautuva tuuli. Lunasta itsellesi hetki hiljaisuutta. Kengän alla raksahteleva huurteinen savipelto. Liikennevalot, joissa ei ehdi edes Cdt vaihtamaan..."

Saattaa olla jopa niin, että stressaantuneen ja kaupunkiväkivaltaa pelkäävän ruuhka-asujan silmissä "kotiseudun lopullisesti taakse jätetty kurjuus" alkaakin näkyä tavoiteltavana eksotiikkana: entäpä, jos sittenkin? Mitä minä ja perheeni menettäisimme, jos palaisimme? Entä mitä puolestaan saisimme?

Chydenius-instituutin iskuryhmä on sitä mieltä, että luovan ja toimivan keitoksen synnyttämiseen tarvitaan

kaupungin ja maaseudun, etelän ja pohjoisen aitoa vuoropuhelua. Rehellistä ja ennakkoluulotonta.

"Ne on pojat latoja ne"

Eräs esimerkki vuoropuhelusta hiljalleen kytevässä Aivoasiamies-

Kuva: Igor Pserbo

Aivot takaisin ja heti! Houkuttelijoina Kalle Salminen ja Mikko Hämäläinen.

luttu suoralta kädeltä hylätä. Ei, vaan ne on pantu hyllylle odottamaan uutta päivää. Ja niin on käynyt, että monet pätkähullut ideat ovat näyttäneetkin kehityskelpoisilta uuden päivän valossa.

Hanke on kesken, eikä sitä sen vuoksi paljasteta kokonaisuudessaan. Mutta jotakin sentään. Eräs

TÄLLÄ PAPERILLA PERUSTETTU KOKKOLASSA VUONNA 1800 ERÄS SIVISTÄVÄ YHDISTYS.

MAALIVAHTI KALUSTE-KEJU SAARINEN TIKKANEN HENTO & CHUCK TÖSTÄ TAI AJOISTA PIKKU-LINTUJA IMPLANTTI KOKONAINEN KORIS-UNUS REPIN KESKEN-ERÄINEN

EI RITÄ VERKOS-TOKSI SHAKES-PEAREN KUNINGAS H E I N I N I N TV TV LUET-TAVA VESIÄ PITKIN PIENTI

SAISIM-MERO RUOKAA KLO 137 NAAPURIN PÄÄKAU-PUNKI ISO-ISIÄ

NÄYTT-ELIJÄ PIHTU UMARI MICHAEL RANTA-JEMENISSÄ "TAI MUUTEN..."

ÄMMÄ POKS-MUO-MISTA LAU-LAJA SONNI RUO-ROJA HANSKI

MISTÄ TÄSSÄ OIKEIN ON KYSE?

SATA-KUNTAA VÄLINE LABOAMISESTA PUHAL-TIMIA TYTTÖ SANNIK-KAISSA OTAN LOPPU-TILINI

JAN-NEN SUKU-LAI-SIA IDÄN A U T O KIRJAS-TOSTA EI STEREO

EU:N MER-LESTÄ EI PITÄSI?

ODIN TIETÖ-KAN-NOISTA RUOILLE

HALPA KORU JYLHÄ MONI RYHMÄ SUOMES-SAKIN EI PRONO-MINI PARTIKKELI KOTI-VERBI PEKKA-RINEN

96 99 900 9-3 9-5

KOREAA EPÄTER-VEELLISTÄ JUOTAVAA

1 X 2

SANARIS OY/HEIKKI LUUKKALA

Ratkaise ristikko - voita kohottavaa lukemista!

Täytettyäsi ristikon laske siitä täyttämiesi ruutujen A-kirjainten lukumäärä. Meilaa vastauksesi = A-kirjainten lukumäärä, nimesi, osoitteesi ja teksti "Ristikon ratkaisu 1/2004" 1.8.2004 mennessä osoit-

teella: info@chydenius.fi tai postikortilla Chydenius-instituutti/UC PL 567, 67701 KOKKOLA Oikean lukumäärän ilmoittaneiden kesken arvomme kirjapalkinnon.

hankkeessa on nk. elinkustannusropoti - internet-peli - joka auttaa maakuntaan muuttavaa vertaamaan valitsemaansa keskipohjalaiskuntaa nykyiseen asuinkuntaansa ruuhka-Suomessa.

Pelin suunnittelijoiksi tarvittiin henkilöitä, joilla ei saanut olla haittaavia ennakkokäsityksiä maakunnasta. Huolellisen valintatyön tuloksena päätettiin palkata koodinväentäjiksi kaksi kirkaskatseista tekniikan opiskelijaa Espoon-Vantaan Teknillisestä ammattikorkeakoulusta. Opin-näytetyönään pelin ohjelmoinnin toteuttavat siis Kalle Salminen ja Mik-

ko Hämäläinen. Alun suuntaviivon jälkeen nuoret miehet kutsuttiin tutustumiskäynnille maakuntaan. Päätettiin tehdä kiertoajelu instituutin autolla kostean lumisateen viitoit- taessa matkaa. Ainakin olosuhteet vaikuttivat verrattomilta: keskipohjalainen ankeus näyttäytyi kaikessa peittelemättömyydessään, eikä ollut mitään vaaraa, että ensikertalainen olisi huikaistunut maakunnan hou- kuttelevuudesta! Matkalla päästiin myös varmuuteen siitä, että suunnit- telijoiden valintaprosessi oli ollut on- nistunut. Nimittäin jossain Köyhäjo- en seutuvilla toinen koodikaveris-

tamme sattui lausahtamaan: "Hei, voitteks yhtään valasta, mitä noi tol- laset pikku mökkäraiset on tuolla keskellä peltoja (osoittaa latoja)?"

Aivoasiamies-hankkeen keski- pohjalaiset aivot katsovat toisiaan, vaihtavat merkitsevän katseen ja vastaavat yhteen ääneen: "Juu'u. Ne on pojat latoja ne". Samalla saimme varmuuden, että projekti tulee onnis- tumaan. Niin paljon on jokilaaksojen maakunnassa myytävää pääkaupun- kiseudun asujalle.

Teksti: Elias G. Könkä & Jon Keulakade

OPETTAJANKOULUTUS 2004

Luokanopettajien aikuiskoulutus

Kasvatustieteen maisterin tutkintoon johtavaan luokanopettajien aikuiskoulutukseen otetaan 35 uutta opiskelijaa kesäkuussa alkavalle kurssille.

Opinnot järjestetään yhteistyössä Jyväskylän yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan kanssa. Opiskelu on päätoimista ja kestää 1,5 - 2 vuotta.

Luokanopettajien aikuiskoulutus voi olla sinun väyläsi opettajan pätevyyteen, jos sinulla on aiempia yliopisto-opintoja ja opettajakokemusta seuraavasti:

1. Vähintään 60 opintoviikon laajuiset soveltuvat yliopisto-opinnot, joihin sisältyvät

- aineopinnot (35 ov) tai cum laude approbatur -arvosana jollakin tieteenalalla

- perusopinnot (15 ov) kasvatustieteessä tai aikuiskasvatuksessa
- yhden vähintään 15 opintoviikon laajuisen sivuaineen opinnot

2. Opettajakokemusta perusopetuksessa vähintään 4 kk tai muuta soveltuvaa opettajakokemusta vähintään 8 kk.

Lopullinen valinta tapahtuu valintakokeen perusteella.

Hakuaika päättyy 6.2.2004.

Tiedustelut ja hakulomakkeiden tilaus:

Amanuenssi Anne Erkkilä,
(06) 8294 230

ja

kurssisihteeri Oili Uusitalo,
(06) 8294 244,

sähköposti oili.uusitalo@chydenius.fi,
<http://www.chydenius.fi>.

Erilliset erityisopettajan opinnot luokanopettajille (35 ov)

Opinnot alkavat syksyllä 2004.
Koulutukseen otetaan
20 opiskelijaa.

Koulutukseen voit hakea, jos

- sinulla on luokanopettajan kelpoisuus,
- olet suorittanut erityispedagogiikan perusopinnot (15 ov), ja

- olet toiminut opettajana vähintään kaksi vuotta.

Opiskelijat valitaan valintakokeen perusteella.

**Hakuaika päättyy
26.3.2004.**

Tiedustelut:

Kurssinjohtaja Marjaana Leivo
(06) 8294 237

ja

yliopistonopettaja Päivi Perkkilä
(06) 8294 212

Hakulomakkeiden tilaus:

Kurssisihteeri Irma Unkuri
(06) 8294 232,

sähköposti irma.unkuri@chydenius.fi,
<http://www.chydenius.fi>.

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
CHYDENIUS-INSTITUUTTI

Yliopistokoulutuksen laatuysikkö
2004 - 2006

